איבער פּוילישע שטעדט און שטעדטלאך

נייעס ארויסגענומען פון די פּויליש אידישע צייטונגען

טראגישער זעלבסטמארד פון א אידישן סוחר

איף דלונא 11 אין ווארשא האט אין דער וואוינונג פון אפטייקער לובעל־סקי צייט קנאפּע 2 יאהר געוואוינט אין א צימער דער סוחר אהרן לאנגאס, 45 יאהר אלט, וועלכער איז מיט איינינע יאהר צוריק געקומען פון בערלין. לאנגאס האט נעהאט אין ווארשע אויף קרולעווס־קא 49 א פארטרעטונגס־בינדע פון א דייטשער גאלאנטעריע פאבריק און פון מעשענע אויסארבייטונגען.

די לעצטע סטאגנאציע האט לאנג־נאסען אנגענומען גרויסע פארהלוסטען, ער האט אבער ווי עס איז געקומען מיט דער שווערער צייט. דעם לעצטען שווערען קלאפּ האט אבער לאנגאס באקומען מיט איינינע וואכען צוריק, ווען עס האט זיך אנגעשויבען דער עקאנאמישער קאמף מיט דייטששלאנד צוליעב וואס ער האט אין משך פון א קורצער צייט פארלוירען זיין גאנצען פארמעגען בלייבענדיג נאך הינטערשטעליג אויף צעהן טויזענט דאלאר. ער איז דעריבער געצוואונגען גע־ווען צו ליקווידירען אינגאנצען זיין ביזנעס און האט באנקראטירט.

ער איז ארייגגעפאלען אין א מעלאנ־כאלישער שטימונג.

דעם 3־טען דיעזען חודש איז מיט איהם געשעהן אן אונגליקספאל אויף דער גאס. ער איז אויף מארשאלקאווסקא איבערגעפאהרען געווארען דורך אן אויר־טאמאביל און איז פארוואונדעט געווארען אין די פיס אזוי, אז זיי זענען איהם בולשטענדיג אפגעשוואכט געווארען און ער האט פארלוירען דאס רעכט ביסעל ענערגיע.

ער האט זיך באקלאגט פאר באר־נאנטע, אז ער וועט זיין שווער לעבען מיט איבערטראגען.

דינסטאג ביינאכט זענען די באלע־באטים ביי וועלכע לאנגאס האט גע־וואוינט אוועק אין מעאטער. לאנגאס איז אהיים געקומען, איז אריין אין זיין צימער און האט זיך אוועקגעזעצט א פארטראכטער ביי א טישעל, וואס איז געשטאנען ביים פענסטער.

ארום 12 ביי נאכט האט זיך ביים טויער דערהערט א קלונג. דער הויז וועכ־טער האט פארשלאסען דעם טויער האט ער פון הויף דערהערט א שטארקען קלאפּ. ער איז גלייך אריף אויפ. קיין און דערזעהן ליגען א קערפּער פון א מאנס־פּערזאן מיט א צושטעפּערטען קאפּ. דער הויז וועכטער האט אין הרזק גלייך דער־קאנט, אז דאס איז הרן לאנגאס. יענער האט זיך ארויסגעוואורפן פון פענסטער פון דריטען שטאק.

פארמשפּט צום טויט צוויי פּאגראמשטשיקעס

דאס קיעווער געריכט האט פאר־משפּט צום טויט צוויי סאוועטישע שטייער אינספּעקטארען, מאראזאווסקי און פערעניטשענקא, וועלכע האבען זיך ארויסגעוויזען אלס פיהרער פון א קאנטר רעוואלוציאנערער אנגריפיאציע. די ביידע אינדיווידואלס האבען א לאנגע צייט טע־ראריזירט די אידישע באפעלקערונג פון דער ביעלא צערקאוו און האבען גורם געווען דעם פינאנציעלען רואין פון א צאהל רייכע אידישע פאמיליעס. די ביי־דע טערארירסטען האבען אריינגעוואָרפן די אידישע בירגער אין תפיסה, כדי דער־נאך אויסצופּרעסען פון זייערע פאמיליעס גרויסע אויסלייז סומען. די סחורות פון די ארעסטירטע אידען פלעגען קאנפיס־קירט ווערען און די פאמיליעס ארויסגע־טריבען ווערען פון זייערע וואוינונגען. אויפ'ן פּראצעס האט זיך ארויסגעוויזען, אז מאראזאווסקי און פערעניטשענקא זענען בעת דעם צארישען רעזשים געווען אנגעזעענע אנטיסעמיטישע פיהרער און האבען אויך אנטייל גענומען אין פיעלע פּאגראמען. 15 חברים פון די צום טויט פארמשפּט פּאגראמשטשיקעס זענען פאראורטיילט געווארען צו לאנג יעהרי־גער תפיסה.

ענגענאנטער אידישער טענצער א געשולטער פרויען הענדלער

מיט א צייט צוריק האט אין די ווארשאווער טאגיש האלס געצויגען אויף זיך די אויפמערקזאמקייט אן עלעגאנטער הער, וועלכער פלעגט זיך אויסצייכענען מיט זיין שעהנעם טאנצען אין — מיט דער פליגקייט ביים שיילסען בעפאנט שאפּען מיט יונגע מיידלעך. דער דאנ־זיגער פארשוין, וועלכער פלעגט אנ־פיהרען א ברייט לעבען, פלעגט זיך ביים שלייסען בעקאנטשאפט פארשטעלען מיט'ן נאמען "ובישעק". גלייכצייטיג איז אבער געווארען אויספאלענד, וואס די יונגע מיידלעך מיט וועלכע דער פארשוין פלעגט שלייסען בעקאנטשאפט, פלעגען אין א צייט ארום ערגעץ פארשוואונדען וועדען. מען האט זענען דעם געפאל־דען דער פּאליציי, וועלכע האט איבער דעם נעהיימניספולען פארשוין פארר־פיהרט און אבסערוואציע. און עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז ער וואוינט גלייכצייטיג אין 6 האטעלען וואו ער האט בעזוכט דערערגעצע צימערען אין וועלכע עס בעזוכען איהם פארשיעדענע פרויליכס.

אויך איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער פארשוין פארהרט יערע 6 וואכען אויף א קורצע צייט קיין אויסלאנד, מיט־נעהמענדיג מיט זיך יערעס מאל א יונגע פרויליין און קעהרט זיך דערנאך אום צו־ריק אליין.

צוליעב די דאזיגע אומשטענדען איז די פּאליציי געקומען צו דער איבערצייג־גונג, אז מען האט דא צו טאן מיט א פרויען הענדלער. און מען האט איהם ארעסטירט. עס האט זיך ארויסגעשטעלט אז דער ארעסטירטער הייסט הענדריק ראב־זענבערג 28 יאהר אלט, ער האט גיך מיט 4 יאהר צוריק אומגעקעהרט קיין ווארשא פון פאריז, וואוהין ער איז אנטלאפען אין יאהר 1915. אויסבעהאלטענדיג זיך דארט פאר א קרימינעלען פארברעכען, וועלכען ער איז בענאנגען מיט 10 יאהר צוריק אין ווארשא.

די ווייטערדיגע אויספאָרשונגען איז אין גאנג.

שיקט געלט
— און —
שיפּסקארטען
חורך
אנשל ווייס
קארנער בעי און דאנדעס
A. WISE
100 DUNDAS W.
Tel. Ad. 2538
TORONTO
Foreign exehange
And Steamship Tickets

ראיאל באנק האט איצט 800 קענעדער ברענטשעס

די צונויפנישמונג מיט דער יניאן באנק דעם 1־טען סעפּטעמבער פארגרעס־סערט די ראיאל באנק סוירווים אין קאנאדע. די באנק טוט ווייטיגע ארבייט שטיצענדיג קענעדער האנדעל.

צו דעם דורכשניטליכען מענשען, דערצעהלט דער נאמען, די ראיאל באנק אף קענעדע, ניט גענוי די פּיעלפאכיגע אקטיוויטעט פון דיעזער קענעדער אינ־סטיטוציע מיט איבער 800 ברענטשעס אין קענעדע און מיט איבער הונדערט ברענטשעס, וואס זענען עטאבלירט אין אזעלכע לענדער ווי קובא, די ענגלישע און פראנצויזישע וועסט אינדיעס, הייר־אטי, ארגענטינא, בראזיליע, גוענא, און בריטיש האנדוראס, קאסטא ריקא, קא־לאמביא, פערו, אורוגאוואי, וענעצועל־לא, אזוי גוט ווי אין לאנדאן, גיו יארק, פאריז און באַרסעלאנא. דער דורכשניט ליבער ביזנעס־מאן דעאליזירט אבער ניט די ברייטע און פארשיעדענארטיגע באדיר־גונג, וואס דיעזע באנק קען טאן פאר איהם ניט אויסטרעטענדיג פון איהר איינענע־ן פארבינדונג.

די ראיאל באנק אף קענעדע האט געטאן א סך צום נוצסטען דעם קאנאדער האנדעל אין אויסלאנד. און דער ווערט פון איהר ארבייט פאר עקספּארטערס און אימפּארטערס ליגט, ניט בלויז אין איהרע רעגולערע באנק ביזנעס אליין נאר אויך אין איהר ווייטיגקייט צו נעבען פולע אינפאָרמאציע צו יעדער צייט אין פאר־בינדונג מיט האנדעלס אנגעלעגענהייטען, ווי טאריפען, און קאנסידענציעלע קרע־דיט באריכטען און זא ווייטער. דער ווערט פון דיעזער סארט באדינונג, קען געזעהען ווערען פון דעם פאקט, וואס אינ־פאָרמאציע ווערט געקליבען דירעקט פון פון מענעדזשער וועלכער איז ניט בלויז אויפ'ן פּלאץ, נאר ער ווייסט אלע לאָקאלע קאָנדיציעס.

אין עפּעס מעהרער ווי פּונצינ יאהר, איז די ראיאל באנק אף קענעדע אויסגע־וואקסען פון א קליינער לאָקאלער באנק צו אן אינסטיטוציע פון אינטערנאציאנאלער טיפּוועלדיגקייט, און זיי פארנעהמט א פיהרענדע פּאזיציע צווישען די גרעסטע בענק אין דער וועלט.

די ראיאל באנק אף קענעדע איז אינ־קארפּאָרירט געווארען אין יאהר 1869 אלס די "מיירטשענעס באנק אף האליפּ־פאקס". איהר נאמען איז געביטען גע־ווארען דעם 1־טען יאנואר 1901. דער הויפּט אָפּיס איז איבערגעפיהרט געווא־רען פון האליפאקס קיין מאָנטרעאל דעם 2־טען מערץ 1907.

אין פארלויף פון די צאנציג יאהר, האט אן ענגערע פארבינדונג דערצעהלט דער נאמען, די ראיאל באנק אף קענעדע, ניט גענוי די פּיעלפאכיגע אקטיוויטעט פון דיעזער קענעדער אינ־סטיטוציע מיט איבער 800 ברענטשעס אין קענעדע און מיט איבער הונדערט ברענטשעס, וואס זענען עטאבלירט אין אזעלכע לענדער ווי קובא, די ענגלישע און פראנצויזישע וועסט אינדיעס, הייר־אטי, ארגענטינא, בראזיליע, גוענא, און בריטיש האנדוראס, קאסטא ריקא, קא־לאמביא, פערו, אורוגאוואי, וענעצועל־לא, אזוי גוט ווי אין לאנדאן, גיו יארק, פאריז און באַרסעלאנא. דער דורכשניט ליבער ביזנעס־מאן דעאליזירט אבער ניט די ברייטע און פארשיעדענארטיגע באדיר־גונג, וואס דיעזע באנק קען טאן פאר איהם ניט אויסטרעטענדיג פון איהר איינענע־ן פארבינדונג.

די ראיאל באנק אף קענעדע האט אן ענגערע פארבינדונג דערצעהלט דער נאמען, די ראיאל באנק אף קענעדע, ניט גענוי די פּיעלפאכיגע אקטיוויטעט פון דיעזער קענעדער אינ־סטיטוציע מיט איבער 800 ברענטשעס אין קענעדע און מיט איבער הונדערט ברענטשעס, וואס זענען עטאבלירט אין אזעלכע לענדער ווי קובא, די ענגלישע און פראנצויזישע וועסט אינדיעס, הייר־אטי, ארגענטינא, בראזיליע, גוענא, און בריטיש האנדוראס, קאסטא ריקא, קא־לאמביא, פערו, אורוגאוואי, וענעצועל־לא, אזוי גוט ווי אין לאנדאן, גיו יארק, פאריז און באַרסעלאנא. דער דורכשניט ליבער ביזנעס־מאן דעאליזירט אבער ניט די ברייטע און פארשיעדענארטיגע באדיר־גונג, וואס דיעזע באנק קען טאן פאר איהם ניט אויסטרעטענדיג פון איהר איינענע־ן פארבינדונג.

צו דעם דורכשניטליכען מענשען, דערצעהלט דער נאמען, די ראיאל באנק אף קענעדע, ניט גענוי די פּיעלפאכיגע אקטיוויטעט פון דיעזער קענעדער אינ־סטיטוציע מיט איבער 800 ברענטשעס אין קענעדע און מיט איבער הונדערט ברענטשעס, וואס זענען עטאבלירט אין אזעלכע לענדער ווי קובא, די ענגלישע און פראנצויזישע וועסט אינדיעס, הייר־אטי, ארגענטינא, בראזיליע, גוענא, און בריטיש האנדוראס, קאסטא ריקא, קא־לאמביא, פערו, אורוגאוואי, וענעצועל־לא, אזוי גוט ווי אין לאנדאן, גיו יארק, פאריז און באַרסעלאנא. דער דורכשניט ליבער ביזנעס־מאן דעאליזירט אבער ניט די ברייטע און פארשיעדענארטיגע באדיר־גונג, וואס דיעזע באנק קען טאן פאר איהם ניט אויסטרעטענדיג פון איהר איינענע־ן פארבינדונג.

די ראיאל באנק אף קענעדע האט אן ענגערע פארבינדונג דערצעהלט דער נאמען, די ראיאל באנק אף קענעדע, ניט גענוי די פּיעלפאכיגע אקטיוויטעט פון דיעזער קענעדער אינ־סטיטוציע מיט איבער 800 ברענטשעס אין קענעדע און מיט איבער הונדערט ברענטשעס, וואס זענען עטאבלירט אין אזעלכע לענדער ווי קובא, די ענגלישע און פראנצויזישע וועסט אינדיעס, הייר־אטי, ארגענטינא, בראזיליע, גוענא, און בריטיש האנדוראס, קאסטא ריקא, קא־לאמביא, פערו, אורוגאוואי, וענעצועל־לא, אזוי גוט ווי אין לאנדאן, גיו יארק, פאריז און באַרסעלאנא. דער דורכשניט ליבער ביזנעס־מאן דעאליזירט אבער ניט די ברייטע און פארשיעדענארטיגע באדיר־גונג, וואס דיעזע באנק קען טאן פאר איהם ניט אויסטרעטענדיג פון איהר איינענע־ן פארבינדונג.

די ראיאל באנק אף קענעדע האט אן ענגערע פארבינדונג דערצעהלט דער נאמען, די ראיאל באנק אף קענעדע, ניט גענוי די פּיעלפאכיגע אקטיוויטעט פון דיעזער קענעדער אינ־סטיטוציע מיט איבער 800 ברענטשעס אין קענעדע און מיט איבער הונדערט ברענטשעס, וואס זענען עטאבלירט אין אזעלכע לענדער ווי קובא, די ענגלישע און פראנצויזישע וועסט אינדיעס, הייר־אטי, ארגענטינא, בראזיליע, גוענא, און בריטיש האנדוראס, קאסטא ריקא, קא־לאמביא, פערו, אורוגאוואי, וענעצועל־לא, אזוי גוט ווי אין לאנדאן, גיו יארק, פאריז און באַרסעלאנא. דער דורכשניט ליבער ביזנעס־מאן דעאליזירט אבער ניט די ברייטע און פארשיעדענארטיגע באדיר־גונג, וואס דיעזע באנק קען טאן פאר איהם ניט אויסטרעטענדיג פון איהר איינענע־ן פארבינדונג.

האט אן ענערגישע פּאליסי פון אויסברייטערונג נאכגעפאלגט. די ראיאל באנק אף קענעדע, ניט גענוי די פּיעלפאכיגע אקטיוויטעט פון דיעזער קענעדער אינ־סטיטוציע מיט איבער 800 ברענטשעס אין קענעדע, דעם ערשטען נאָוועמבער 1910; פון דער טריידערס באנק אף קענעדע, סעפּטעמבער־ערשטען 1912; פון דער מוור־בעק באנק, יאנואר 2־טען 1917, און פון דער נאָרטערן קראון באנק, יולי 2־טען 1918.

דער באנק'ס מעגליכקייטען פון באר־דיגענען דעם עולם אין קאנאדע איז שטארק פארגרעסערט געווארען מיט אפּקויפען די יוניאן באנק אף קענעדע, וועגען וואס עס איז באקאנט געמאכט געווארען פון דעם תינאנץ מיניסטער אין אטאוואה דעם 22־טען מאי 1925, און וואס עס איז אויינשטימיג ראטיפיצירט געווארען פון די שערהאָלדערס פון ביידע בענק, דעם 21־טען יולי. ביי דעם מיטינג פון די ראָ־יאל באנק שערהאָלדערס וואס איז אפּגע־האלטען געווארען אין דעם הויפּט אָפּיס אין מאָנטרעאל, איז באשלאָסען געווארען צו פארגרעסערען דעם אטאראזירטען קאָ־פּיטאל פון דעדער באנק פון $25,000,000 ביז $30,000,000, ווייל עס איז אזא מנהג ביי דער באנק צו האלטען דעם דעם אטאריזירטען קאפּיטאל עפּעס העכער ווי איהר אויסגעגעבעלטען קאפּיטאל.

דאס אפּקויפען פון דער יוניאן באנק אף קענעדע האט צוגעבראכט נאך 270 אָפּיסעס צו דער ראיאלס באנקס אריינ־גלעגער קייט פון ברענטשעס אין קענעדע, אויסמאכענדיג א סך הכל פון 800 ברענ־טשעס אין קענעדע אין מעהר ווי הונ־דערט אין אויסלאנד. די פארשטעלונג וועט ברענגען דעם סך הכל פון עפּעס פון דער ראיאל באנק אף קענעדע, היבש אריבער 700 מיליאן דאָלאר פון איבער $500,000,000.

די יוניאן באנק אף קענעדע איז גע־גריינדעט געווארען אין 1865 און איז גע־ווען זעהר טעטיג אין מערב קאנאדע. איהר הויפּט אָפּיס איז געווען אין ווינניפּעג, און איהרע מעהרסטע ברענטשעס האבען באַ־דיענט די פארמערישע סעקציעס פון די פריירי פּראָווינצען.

דאס פארשלינגען פון די ברענטשעס פון יוניאן באנק אף קענעדע פון דער ראיאל באנק אף קענעדע איז אין אין פּראָזעס דעם ע־רשטען סעפּטעמבער 1925.

דזשאינט האט אויסגעגיבען איבער 7 מיליאן דאלאר אין פּאלעסטינא ער־קלעהרט פעליקס מ. ווארבורג

קנאפּע זיבען מיליאן דאָלאר האט די דזשאָינט דיסטריביושען קאָמיטע ביז איצטיגען טאג שוין אויסגעגעבען אין פּאלעסטינא, און איבער 350 טויזענט דאָ־לאר זענען שוין אסיגנירט געווארען און צייט ווייטער אויסגעגעבען. צו ווערען אויף דעקאנסטרוקטיווע הילפס ארבייט דארטען,— לויט אן ערקלעהרונג וואס איז ארויסגעגעבען געווארען פון מר. פע־ליקס ווארבורג, טשערמאן פון דער קאָמי־טע, א באדייטענדער טייל פון די געלדער וואס וועלען געזאמעלט ווערען אין דעם נייעם פּופּצעהן מיליאן דאָלאר קאמפּיין — דאָ די קאנסטרענען און פילאדעלפיא קומענדען חודש באשליסען אזא באַשליס דורכצופיהרען — וועט אויף פארוועגדעט ווערען אויף דעקאָנסטרוקטיווער אַרבייט אין פּאלעסטינא.

ווי מר. ווארבורג ערקלעהרט, איז פּאלעסטינא געווען איינע פון די ערשטע לענדער וואס די דזשאָינט דיסטריביושאָן קאָמיטע האט אָנגעהויבען איהר ארבייט, אזוי שנעל ווי די ארגאניזאציע איז באַ־שאפען געווארען אין 1914. ביז דעם אָר־פאנג פון 1922 ווען די הילפס ארבייט אין אלע לענדער האט געטראגען דעם אלגע־מיינעם כאראקטער פון דערוויילינגער הילף", זענען אויך די געלדער, וואס זענען באשטימט געווארען פאר פּאלעס־טינע גענאנגען אונטער דעם אלגעמיינעם נאָמען. כאָטש די הילפס ארבייט האט איינגעשלאָסען אויך פארשידענע רעקאָנ־סטרוקטיווע טעטיגקייטען ווי שטיצע פון יתומים הייזער, שולען, שפּיטאלען, קאמף מיט מאלאריע הלואות אויף ארבייט א. א. ווייטער. די אלגעמיינע סומע וואס איז אויסגעגעבען געווארען איז פּאלעסטינא ביז דעם ערשטען יאנואר 1922 באטרעפט די סומע 5449015 דאָלאר און עס איז קיין צווייפּעל ניט אז די ארבייט האט פעיל ביינעשטייערט צו דעם אויפבוי פון פּאלעסטינא אלס א אידישע היימלאנד.

די ווייטערדיגע אויסגאבען זענען שוין געווען באשטימט פאר ספּעציעלע, מעהרסטענס רעקאָנסטרוקטיווע צוועקען, און פּאלענדע סומען זענען אסיגנירט גע־ווארען פון אנפאנג 1922 ביז סוף 1924. אויף רעקאָנסטרוקטיווע ארבייטען, אין אלע אין אין פּאלעסטינא אלס אין אלע אין אין אין